

**Priekšlikumu un komentāru apkopojums par konsultāciju dokumentu par SIA “UNISTARS” 3,6 GHz diapazona ierobežotu radiofrekvenču joslu
lietošanas tiesību nodošanu SIA “BITE Latvija”**

Nr.p.k.	Konsultācijai nodotais secinājums	Priekšlikumi un komentāri	Regulatora viedoklis par priekšlikumiem un komentāriem
1.	Par Regulatora veikto konkurences vērtējumu	“Latvijas Mobilais Telefons” SIA (turpmāk – LMT) Saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 45.panta trešo daļu: <i>Regulators, pieņemot lēmumu par ierobežotu radiofrekvenču joslu lietošanas tiesībām un to izmantošanu, atbilstoši kompetencei vērtē konkurences apstākļus un nosacījumus, lai ar pieņemto lēmumu saglabātu un panāktu efektīvu konkurenci.</i> Konsultāciju dokumentā Regulators norāda (4.lp.), ka konkurences vērtējumu šoreiz neveiks, jo tas jau esot veikts 2023.gadā, kad Iesniedzēji vēršās Regulatorā ar iesniegumu par ierobežotu radiofrekvenču joslu (turpmāk – ierobežota josla) kopīgu izmantošanu. Šim konstatējumam nevar piekrist. Ietekmes uz konkurenci analīze ir nevis formāla rīcība, bet gan vispusīgs tirgus novērtējums, balstoties uz tirgus spēkiem un struktūru konkrētajā tirgū, tendencēm un konkurences ierobežojumiem, kā arī normatīvās vides prasībām. Ietekme uz konkurenci, cita	Regulators ir veicis konkurences novērtējumu. Līdz ar to LMT apgalvojums, ka Regulators konsultāciju dokumentā ir norādījis, ka konkurences vērtējumu šoreiz neveiks, neatbilst patiesībai. Konkurences novērtējums ir veikts Lēmuma projekta secinājumu daļā (9.–12.punkts), par pamatu ņemot Regulatora 2023.gada 9.februāra Ziņojumu par kopīgu ierobežotu radiofrekvenču joslu izmantošanu (turpmāk – Ziņojums).¹ Lēmuma projektā norādīts, ka attiecībā uz konkurences kropļošanas iespējām Regulators informē, ka ir veicis rūpīgu un padziļinātu konkurences analīzi jau 2023.gadā, kad SIA “BITE Latvija” un SIA “UNISTARS” vēršās Regulatorā ar iesniegumu par ierobežotu radiofrekvenču joslu kopīgu izmantošanu. Konkurences apstākļi pēc būtības nav mainījušies tādā apmērā, kas būtu par pamatu mainīt Ziņojumā izdarītos secinājumus. Attiecīgi Regulators secina, ka Ziņojumā norādītais jāņem vērā, lemjot par ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošanu SIA “BITE Latvija”. Vēršam uzmanību, ka saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 48.panta 4.¹daļas 5.punktu Regulatoram, izvērtējot

¹ Pieejams: https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/cmaa_files/Lemuma_N012D0902203%20pielikums_Zi%C5%86ojums.pdf

	starpā, ietver arī situācijas analīzi un vērtējumu attiecībā uz priekšrocībām, kādas ir minētajam komersantam, kuram bez maksas ir piešķirti vairāk nekā 37% no 5G radiofrekvenču spektra Rīgā. Nevienam citam komersantam Regulators nav devis pat iespēju pretendēt uz šāda apjoma spektru. Pirms vairākiem gadiem veiktā tirgus analīze tika veikta citos tiesiskos un faktiskajos apstākļos (pirms Regulatora lēmuma, kas deva iespēju Unistars koplietot radiofrekvenču spektru ar Bite Latvija), kas mainīja tirgus situāciju un vidi. Turklāt kopš tā brīža šajā radiofrekvenču spektra joslā ir veiktas konsultācijas par papildu spektra izsolišanu, kurās tirgus dalībnieki tai skaitā Bite ir sniegusi papildu informāciju par savu nostāju un tirgus stratēģiju. Tādēļ attiecīgas tirgus analīzes nepieciešamība ir acīmredzama.	pieprasījumu par ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību nodošanu, ir jāvērtē nevis vispārīgi jebkuri apstākļi, kas saistāmi ar jebkādam konkurences un tirgus izmaiņām, bet tas, vai pastāv konkurences kropļošanas iespējas. Regulators paskaidro, ka nav konstatējis apstākļus, kas rada konkurences kropļošanas iespējas (piemēram, dominējoša stāvokļa nostiprināšanu mobilo elektronisko sakaru pakalpojumu tirgū, tirgus dalībnieku izstumšanu, šķēršļu radīšanu elektronisko sakaru pakalpojumu piekļuvei u.tml.). Gluži pretēji – Regulators konstatē, ja SIA “BITE Latvija” pēc SIA “UNISTARS” reorganizācijas vairs nebūs tiesību izmantot ierobežotu joslu lietošanas tiesības 3,6 GHz diapazonā, tad mobilo elektronisko sakaru tirgū veidosies radiofrekvenču spektra asimetrija, kas veidos ierobežotu joslu nesamērīgu sadalījumu un nevienlīdzīgus konkurences apstākļus, kas rodas SIA “BITE Latvija” attiecībā pret LMT un SIA “Tele2”, it īpaši situācijā, ja 5G tehnoloģijas konkurētspējīga ieviešana un attīstība nav iespējama bez ierobežotas joslas 3,6 GHz diapazonā pieejamības. Regulators ir arī analizējis izmaiņas ierobežotu joslu dalījumā 3,6 GHz diapazonā atbilstoši situācijai lēmuma projekta izstrādes brīdī, secinot, ka 2023.gadā notika ierobežotas joslas 3750 MHz–3800 MHz lietošanas tiesību izsole, kurā par uzvarētājām tika atzītas “Latvijas Mobilais Telefons” SIA un SIA “Tele2”. Tādējādi mobilo elektronisko sakaru tirgū šobrīd sadalījums 3,6 GHz diapazonā ir raksturojams kā līdzīgs starp visiem trim mobilajiem sakaru operatoriem un nav konstatējama šā diapazona ierobežotu joslu koncentrācija viena operatora rīcībā. Papildus Regulators norāda, ka SIA “UNISTARS” galalietotāju skaits ir raksturojams kā neliels, līdz ar to apstāklis, ka SIA “UNISTARS” aiziet no elektronisko sakaru tirgus, t.i., tiek reorganizēta, un SIA “BITE Latvija” pārņem
--	---	--

			SIA “UNISTARS” galalietotājus, neietekmē ne spēka samērus, ne struktūru elektronisko sakaru tirgū un līdz ar to arī nerada konkurences kropļošanas iespējas. Regulators nekonstatē citus papildu apstākļus, kas varētu mainīt iepriekš Ziņojumā, kā arī lēmuma projektā izdarītos secinājumus par to, ka šobrīd nav konstatēti apstākļi, kas rada konkurences kropļošanas iespējas. Arī LMT savā vēstulē nav norādījis uz nevienu konkurenci kropļojušu apstākli, kuru Regulators nebūtu ņēmis vērā lēmuma projektā, kā arī nav norādījis uz kādiem papildu apstākļiem, kas varētu radīt konkurences kropļošanas iespējas un tādējādi būtu Elektronisko sakaru likuma 48.panta 4.¹daļas 5.punktā norādītais šķērslis SIA “UNISTARS” ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību nodošanai SIA “BITE Latvija”. Papildus Regulators vērš uzmanību, ka arī Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa² (turpmāk – Kodekss) 132.apsvērums paredz, ka radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana var būt efektīvs spektra efektīvas izmantošanas palielināšanas līdzeklis. Elastības un lietderības labad, lai radiofrekvenču spektra vērtību noteiktu tirgus, dalībvalstīm pamatā būtu jāļauj radiofrekvenču spektra lietotājiem savas spektra lietošanas tiesības nodot vai iznomāt trešajām personām vienkāršā kārtībā ar nosacījumiem, ko pievieno šādām tiesībām un konkurences normām, atbildīgo valsts regulatīvo iestāžu pārraudzībā. Savukārt no Kodeksa 133.apsvēruma izriet, ka valstu kompetentajām iestādēm būtu vienmēr jānodrošina radiofrekvenču spektra efektīva un lietderīga izmantošana un jāizvairās no konkurences kropļošanas, ko rada konkurencei neatbilstīga spektra lietošanas tiesību uzkrāšana. Tādējādi
--	--	--	---

² 2020.gada 11.decembra Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1972 par Eiropas Elektronisko sakaru kodeksa izveidi.

			viens no apstākļiem, ko Regulators ņem vērā, ir tieši fakts, ka ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošana veicinās konkurenci, nevis to kropļos, turpinot mobilo sakaru tirgū darboties trim mobilajiem operatoriem, un netiks radīts risks, ka var tikt panākta spektra lietošanas tiesību uzkrāšana kāda konkrēta komersanta rīcībā, bet joslu sadalījums būs līdzvērtīgs. Ievērojot to, ka ne Regulatora tiesību, ne pienākumu lokā neietilpst deleģējums izvērtēt komersantu plānoto biznesa modeļu attīstību vai strukturālās izmaiņas, t.i., tas nevar ietekmēt SIA “BITE Latvija” lēmumu par uzņēmuma optimizāciju reorganizācijas ceļā, Regulatoram, lemjot par ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošanu, ir pienākums vadīties pēc Elektronisko sakaru likumā ietvertā normatīvā regulējuma. Tā kā Regulators nekonstatē nevienu no Elektronisko sakaru likuma 48.panta 4.¹daļā norādītajiem nosacījumiem, kas būtu par pamatu atteikt SIA “UNISTARS” ierobežotas joslas lietošanas tiesību nodošanu SIA “BITE Latvija”, lēmuma projektā nolemts atļaut SIA “UNISTAR” nodot SIA “BITE Latvija” ierobežotas radiofrekvenču spektra joslas 3450–3500 MHz un 3700–3750 MHz lietošanas tiesības izmantošanai komercdarbībai Latvijas Republikas teritorijā un ierobežotas radiofrekvenču spektra joslas 3600–3650 MHz lietošanas tiesības izmantošanai komercdarbībai Rīgā. Visbeidzot norādāms, ka Regulatoram nav izprotams LMT apgalvojums, ka <i>“Ietekme uz konkurenci, cita starpā, ietver arī situācijas analīzi un vērtējumu attiecībā uz priekšrocībām, kādas ir minētajam komersantam, kuram bez maksas ir piešķirti vairāk nekā 37% no 5G radiofrekvenču spektra Rīgā.”</i>
--	--	--	---

			Regulators atkārtoti uzsver, ka SIA “BITE Latvija” un SIA “UNISTARS” kā viena tirgus dalībnieka rīcībā piešķirto ierobežotu joslu platums kopumā ar korekciju³ ir 120 MHz, savukārt LMT un SIA “Tele2” katrai lietošanā ir piešķirtas 125 MHz ierobežotas joslas lietošanas tiesības 3,6 GHz diapazonā izmantošanai Latvijas Republikā. Tādējādi nav saprotams LMT apgalvojums par konkurences priekšrocībām. Papildus norādāms, ka vēsturiski ir pastāvējuši dažādi normatīvie regulējumi, atbilstoši kuriem komersanti ir tiesiski ieguvuši ierobežotu joslu lietošanas tiesības pēc pieprasījuma un bez maksas. Regulators norāda, ka visi mobilie operatori, t.sk. LMT, izmanto ierobežotas joslas lietošanas tiesības, kas iegūtas bez maksas.⁴ SIA “BITE Latvija” ir moblais operators, kas Latvijas tirgū ienāca visvēlāk un kas par tai līdz šim piešķirtajām ierobežotas joslas lietošanas tiesībām ir maksājusi. Ievērojot minēto, Regulators nesaskata, ka, pieņemot lēmumu atļaut SIA “UNISTARS” ierobežotu joslu 3,6 GHz diapazonā nodošanu SIA “BITE Latvija”, tiktu piešķirtas nepamatotas konkurences priekšrocības SIA “BITE Latvija” vai radīti konkurences kropļošanas riski attiecībā pret pārējiem mobilā elektronisko sakaru tirgus dalībniekiem. Turklāt jāņem vērā, ka arī Satversmes tiesas 2024.gada 3.jūlija sprieduma lietā Nr.2022-44-01⁵ (turpmāk – Spriedums) 20.3.punktā secināts, ka “līdz 2002.gada 28.maijam Latvijā vispārējā prakse bija tāda, ka ierobežota radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības tika piešķirtas pēc pieprasījuma un
--	--	--	--

³ Ierobežotu joslu sadalījuma novērtējums atsevišķi Rīgā un ārpus Rīgas ir visprecīzākais. Tomēr, ja tiek analizēts kopējais ierobežotu joslu platuma sadalījums, tad aprēķins ar korekciju ir aptuvens, tomēr uzskatāms par precīzāku kopējo ierobežotu joslu sadalījuma novērtējumu, salīdzinot ar SIA “UNISTARS” summēto faktisko ierobežotas joslas platumu 3,6 GHz diapazonā, kas ir 150 MHz.

⁴ Sk. Ziņojuma 7.nodaļu (49.lpp).

⁵ Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/353369-par-elektronisko-sakaru-likuma-48-panta-septitas-dalas-atbilstibu-latvijas-republikas-satversmes-91-panta-pirmajam-teikumam-un-...>

			bez maksas. Pieteikuma iesniedzējai⁶ Spektra joslas lietošanas tiesības tika piešķirtas ar Satiksmes ministrijas izdotu 2000.gada 13.septembra uzņēmējdarbības licenci Nr.309 un Satiksmes ministrijas Sakaru departamenta 2001.gada 23.janvāra vēstuli. Konkrētajā laikposmā ierobežota radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršanai netika rīkotas izsoles un konkursi, tādēļ atbilstoši tolaik spēkā bijušajam normatīvajam regulējumam Pieteikuma iesniedzējai nebija iespējas Spektra joslas lietošanas tiesības iegūt konkursa vai izsoles rezultātā par maksu. Radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību piešķiršana izsoles vai konkursa kārtībā tika uzsākta 2010.gadā. Tādējādi šobrīd ir izveidojusies tāda situācija, ka elektronisko sakaru komersantiem radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības ir piešķirtas dažādos laika posmos un dažādās procedūrās.” Sprieduma 20.4.punktā secināts, ka “likumdevēja izvēle visos gadījumos, kad ierobežota radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības ir piešķirtas bez maksas, liegt elektronisko sakaru komersantam tiesības šīs lietošanas tiesības nodot tālāk, neļaujot Regulatoram ņemt vērā ne šo tiesību piešķiršanas apstākļus, ne konkrētā brīža konkurences un tirgus apstākļus, var novest pie godīgai konkurencei neatbilstošām situācijām”. Regulators vērs uzmanību, ka Satversmes tiesas spriedums un tajā sniegtā attiecīgās tiesību normas interpretācija ir obligāta visām valsts un pašvaldību institūcijām (arī tiesām) un amatpersonām, kā arī fiziskajām un juridiskajām personām.⁷ Līdz ar to LMT norādītais apstāklis, ka konkurences priekšrocības pats par sevi rada fakts, ka komersantam bez maksas ir piešķirti vairāk nekā 37% no 5G radiofrekvenču spektra Rīgā, nav pierādīts un nav apstiprinājies arī Regulatora izvērtējuma rezultātā. Gan Regulatoram, gan LMT ir saistoši
--	--	--	---

⁶ SIA “UNISTARS”.

⁷ Satversmes tiesas likuma 32.panta otrā daļa.

			un jāņem vērā vēsturiskie frekvenču piešķiruma apstākļi un procedūras.
2.	Par Kodeksā ietvertā principa “izmanto vai zaudē” piemērošanu	LMT Ilgstoši un sistemātiski netiek veikta faktiskā radiofrekvenču spektra uzraudzība, nepiemērojot “izmanto vai zaudē” principu. Kodeksa 122.atkāpē ir ietverts princips <i>“izmanto vai zaudē,” lai izvairītos no tā, ka tiek radīti šķēršļi ienākšanai tirgū, proti, konkurencei kaitīgas tiesību uzkrāšanās dēļ, dalībvalstīs būtu efektīvi jānodrošina radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām pievienoto nosacījumu izpilde.</i> Tādējādi visiem elektronisko sakaru komersantiem ir bijis pienākums izmantot sev piešķirto radiofrekvenču spektru maksimāli lietderīgi un efektīvi. Gadījumā, ja komersants kādu iemeslu dēļ nespēj efektīvi izmantot radiofrekvenču spektru, ierasta prakse ir atteikties no piešķirtajām radiofrekvenču spektra lietošanas tiesībām, kā to ir veicis, piemēram, LMT, SIA Tet, VAS “Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs”, SIA “Baltcom TV”, pirms Regulators šo spektru anulē neefektīvas izmantošanas dēļ. Regulators jau ilgstoši ir konstatējis, ka Unistars 3.5 GHz spektru “lieto neefektīvi un neracionāli” (skatīt, piemēram, Regulatora 2015.gada	Paskaidrojam, ka, ņemot vērā vēsturiskos ierobežotu joslu lietošanas tiesību piešķirumus un faktu, ka 2016.gada Nacionālā radiofrekvenču plāna ietvars neparedzēja ierobežotas joslas 3,6 GHz diapazonā pilnīgu atbrīvošanu, vēsturiski radās situācija, ka vairāki komersanti neatkarīgi no to elektronisko sakaru tīkla mēroga un galalietotāju skaita konkurences veicināšanas nolūkā saglabāja tiesības izmantot ierobežotas joslas 3,6 GHz diapazonā lietošanas tiesības bez maksas, tostarp SIA “UNISTARS” (detalizētāk skatīt Regulatora 2023.gada 9.februāra lēmuma Nr.12 “Par kopīgu ierobežotu radiofrekvenču joslu izmantošanu” (turpmāk – Lēmums Nr.12⁸) secinājumu daļas 26.10.apakšpunktu). Secīgi arī Regulatora turpmākie lēmumi saistībā ar ierobežotu joslu lietošanas tiesībām balstījās uz šiem vēsturiskajiem apstākļiem, kā arī spēkā esošajiem normatīviem aktiem. Savukārt šobrīd SIA “UNISTARS” un SIA “BITE Latvija” ir tiesības paļauties, ka Regulators, pieņemot lēmumu par ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošanu, ņems vērā Elektronisko sakaru likuma pašreizējo regulējumu⁹ un tajā ietvertos nosacījumus, kuriem pastāvēt Regulators var atteikt ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošanu. Iepriekš šajā viedokļa apkopojuma tabulā jau norādīts, ka Regulators nav konstatējis nevienu 48.panta 4.¹daļā norādīto nosacījumu, kas tam uzliktu par pienākumu atteikt joslu lietošanas tiesību nodošanu.

⁸ Pieejams: <https://www.sprk.gov.lv/lemumi?year=2023§or=5&category=14&title=>

⁹ Proti, saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 7.pantā ietverto tiesiskuma principu iestādes un tiesas rīcībai jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

	24.septembra konsultāciju dokumentā par radiofrekvenču spektra joslas 3410MHz – 3800MHz lietošanas tiesībām, Regulatora 2022.gada 15.decembra konsultāciju dokuments par kopīgu ierobežotu radiofrekvenču joslu izmantošanu (SIA Unistars tīkls ir neliels un fragmentārs (15.8.punkts), SIA “UNISTARS” ir ienākusi mobilo elektronisko sakaru tirgū, bet šobrīd tai vēl nav galalietotāju mobilajā tīklā (18.punkts). Savukārt 2025.gada Konsultāciju dokumentā norādīts, ka Unistars ir 200 galalietotāju). 2021.gada 30.marta Regulatora lēmumā Nr.19 Par radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību tālāknodošanu, kurā secināja (secinājuma daļas 9.6.punkts), ka vēsturiski Regulators ir izvēlējis radiofrekvenču spektra piešķiršanu izsoles kārtībā, lai novērstu to, ka konkursa uzvarētājs pats nepilda saistības, bet pārdod (nodot) ierobežoto joslu lietošanas tiesības, tādējādi gūstot peļņu un “iedzīvojoties” uz ierobežota valsts resursa rēķina. Lai arī Regulators ir vairākkārt konstatējis radiofrekvenču spektra neefektīvu un nelietderīgu izmantošanu 10 gadu garumā, tomēr nekad nav veikti ESL un Kodeksā noteiktie pasākumi spektra efektivitātes nodrošināšanā. Proti – neefektīvi izmantotā spektra lietošanas tiesību anulēšana un attiecīgās joslas nodošana konkursam vai izsolei, ļaujot minēto radiofrekvenču spektra resursu iegādāties komersantam, kurš to ir gatavs izmantot. Secināms, ka Latvijā jau ilgstoši netiek nodrošināta Kodeksa 13.panta pirmās daļas un 45.panta 2.daļas ievērošana – netiek veikta radiofrekvenču spektra	Vienlaikus norādāms, ka, ņemot vērā Lēmumu Nr.12, kurš ir spēkā esošs, Regulators nekonstatē, ka ierobežotā josla 3,6 GHz diapazonā šobrīd tiek izmantota neefektīvi. Proti, minētā josla tiek izmantota plaši un intensīvi. Līdz ar to nav pamatoti un nav attiecināmi uz konkrēto lēmuma projektu vērtēt, kā SIA “UNISTARS” vēsturiski izmantoja ierobežoto joslu, pirms tika atļauts to izmantot kopā ar SIA “BITE Latvija”, tādējādi panākot iespējami efektīvāko joslas izmantošanu (salīdzinājumam skatīt arī Kodeksa 119.apsvērumā noteikto, ka radiofrekvenču spektra koplietošana aizvien vairāk nodrošina tā efektīvu un lietderīgu izmantošanu.) Papildus norādāms, ka “izmanto vai zaudē” princips tieši ir minēts tikai Direktīvas 122.apsvērumā, bet Latvijas normatīvajos aktos, tostarp Elektronisko sakaru likumā, tieši nav ieviests, kas liecina par to, ka likumdevējs ir izšķīries, ka šis princips nav automātiski piemērojams kā obligāts visos gadījumos, bet Regulatoram ir tiesības vērtēt katra konkrētā gadījuma specifiskos apstākļus un attiecīgi arī lemt par piemērotāko specifisko lietošanas tiesību nosacījumu noteikšanu saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 45.panta ceturto daļu un 50.pantu. No minētā izriet, ka nav pamatots arī LMT norādītais, ka 10 gadu garumā Regulators nav veicis Elektronisko sakaru likumā un Kodeksā noteiktos pasākumus spektra efektivitātes nodrošināšanā, jo Elektronisko sakaru likums, kas pieņemts, ieviešot Kodeksu, stājies spēkā tikai 2022.gada 29.jūlijā. Attiecībā uz SIA “UNISTARS” piešķirtām ierobežoto joslu lietošanas tiesībām 3,6 GHz diapazonā norādāms, ka šīs lietošanas tiesības SIA “UNISTARS” vairākkārt pagarinātas.
--	---	---

		<i>faktiskas un efektīvas izmantošanas uzraudzība, nodrošinot izdevīgumu patērētājiem, piemēram, konkurenci, apjomradītus ietaupījumus un tīklu un pakalpojumu sadarbību.</i>	Pagarinot ierobežoto joslu lietošanas tiesības, SIA “UNISTARS” tika noteikti dažādi specifiski lietošanas tiesību nosacījumi, kurus SIA “UNISTARS” vienmēr ir ievērojuši. Tas, vai vēsturiski (turklāt pirms Kodeksa ieviešanas) SIA “UNISTARS” tika noteikts pienākums ierobežotās joslas lietot faktiski, nekādi neietekmē Regulatora pienākumu, lemjot par ierobežotu joslu lietošanas tiesību nodošanu SIA “BITE Latvija”, ņemt vērā pašreizējo Elektronisko sakaru likumā ietvertu regulējumu un to, kā un cik efektīvi ierobežota josla 3,6 GHz diapazonā tiek lietota lēmuma projekta izstrādes brīdī. Minēto par būtisku un vērā ņemamu apstākli atzinusi arī Satversmes tiesa, Sprieduma secinājumu daļas 20.3.punktā norādot, ka “Tieslietu ministrija norāda, ka tie elektronisko sakaru komersanti, kas vēsturiski ieguva ierobežota radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības pēc pieprasījuma un bez maksas, tās ir ieguvuši atbilstoši valstī tobrīd spēkā bijušajiem normatīvajiem aktiem. Valsts bija noteikusi, kas un kādā kārtībā var pieteikties uz radiofrekvenču spektra joslām, radiofrekvenču spektra joslu lietošanas termiņus, kā arī to lietošanas un lietošanas tiesību pagarināšanas nosacījumus. Savukārt Konkurences padome norāda: tas, ka Pieteikuma iesniedzēja tai piešķirtās Spektra joslas lietošanas tiesības ir vairākkārt pagarinājusi, attiecīgi veicot nepieciešamās investīcijas un izpildot normatīvajos aktos noteiktos kritērijus, liecina par labticīgu iegūto tiesību izmantošanu, nevis cenšanos nepamatoti iedzīvoties uz ierobežota resursa rēķina”.
3.	Par komersantiem vienas grupas ietvaros	LMT Radiofrekvenču nodošana vienas komersanta grupas ietvaros neveicina konkurenci. Atbilstoši ESL un Kodeksa prasībām, Regulators veic konkurences novērtējumu un tirgus analīzi	Atbilstoši Elektronisko sakaru likuma 48.panta ceturtajai daļai ierobežotas joslas lietošanas tiesību nodošanas kārtība attiecas arī uz elektronisko sakaru komersantu, kas reorganizējas apvienošanas vai sadalīšanas ceļā un vēlas turpināt izmantot tam piešķirtās ierobežotas joslas lietošanas tiesības.

		atbilstoši konkurences tiesību principiem, tas ir, vērtējot sadarbību starp diviem vai vairākiem neatkarīgiem tirgus dalībniekiem. Tā kā Unistars un Bite Latvija ir viens tirgus dalībnieks, radiofrekvenču spektra nodošanas pieteikums nav uzskatāms par pieteikumu ESL 48.panta izpratnē – nedz no tiesiskā, nedz no ekonomiskā viedokļa nav iespējama spektra nodošana pašam sev. Spektra nodošana starp viena komersanta struktūrvienībām nedod nekādu spektra izmantošanas efektivitātes ieguvumu, kā tas nepareizi norādīts Konsultāciju dokumenta 8.punktā (11.lapā). Tieši pretēji. Šādas spektra nodošanas ieguvējs ir tikai attiecīgais komersants (Bite Latvija), kurš atvieglo sev spektra izmantošanas nosacījumus pretēji sākotnēji noteiktajiem. Savukārt, pārējās ietekmētās puses – valsts budžeta intereses, sabiedrības interese paplašināt pakalpojumu pieejamību, kvalitāti un konkurenci, tiek pakārtotas šī spekulatīvā darījuma ieguvēja komerciālajām interesēm. Radiofrekvenču spektra izmantošanas efektivitāte tiek mērīta tās izmantojamības intensitātē, pakalpojumu sniegšanā, nevis administratīvā spektra pārdalē vienas komersanta grupas ietvaros.	Minētais nozīmē, ka likumdevējs jau ir veicis izvērtējumu par pienākumu, komersantiem reorganizējoties, nodot ierobežotu joslu lietošanas tiesības. Regulators paskaidro, ka ierobežotu joslu lietošanas tiesību subjekts ir konkrēta komercreģistrā ierakstīta juridiska persona¹⁰, kuru Regulators ierakstījis elektronisko sakaru komersantu sarakstā¹¹ un kuram normatīvajos aktos piešķirtas ierobežotas joslas lietošanas tiesības. Likuma 48.pants paredz, ka komersanti var nodot ierobežotās joslas lietošanas tiesības. Attiecīgi šīs lietošanas tiesības piešķir konkrētam elektronisko sakaru komersantam, nevis tirgus dalībniekam. Līdz ar to vairākiem atsevišķiem komersantiem, pat ja tie citu likumu izpratnē būtu atzīstami par vienu tirgus dalībnieku, atbilstoši Elektronisko sakaru likumā ietvertajam speciālajam regulējumam ir jāiegūst Regulatora atļauja (lēmums) lietot ierobežotas joslas. Izrietoši šie atsevišķie elektronisko sakaru komersanti saskaņā ar Elektronisko sakaru likuma 48.pantu ir tiesīgi nodot ierobežotas joslas lietošanas tiesības. Ja piekristu LMT interpretācijai, ka nedz no tiesiskā, nedz no ekonomiskā viedokļa nav iespējama spektra nodošana pašam sev, tad būtu secināms, ka jebkādos citos gadījumos speciālu atļauju pieprasošas darbības būtu jāuzskata par atļautām viena tirgus dalībnieka ietvaros, nelūdzot ne Regulatora, ne citu kompetento iestāžu atļaujas, un SIA “BITE Latvija” jau šobrīd varētu bez ierobežojumiem lietot SIA “UNISTARS” piešķirtās ierobežotu joslu lietošanas tiesības. Minētais būtu pretrunā Elektronisko sakaru likuma 48.pantam. Papildus norādāms, ka tiesību akta projekta “Grozījumi Elektronisko sakaru likumā” sākotnējās ietekmes (<i>ex-ante</i>) novērtējuma ziņojumā (anotācijā) norādīts, ka “elektronisko sakaru komersantam, reorganizējoties apvienošanas vai
--	--	--	---

¹⁰ Saskaņā ar Komerclikuma 1.panta pirmo daļu komersants ir komercreģistrā ierakstīta komercsabiedrība (personālsabiedrība un kapitālsabiedrība).

¹¹ Elektronisko sakaru likuma 17.pants.

			sadalīšanas ceļā, lai turpinātu izmantot tam piešķirtās ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, ir savlaicīgi jānodod lietošanas tiesības Likumā noteiktajā kārtībā. 48.panta trešā daļa tiek papildināta, lai nostiprinātu nepārprotamu tiesiskā regulējuma skaidrību, ka, reorganizējoties apvienošanas vai sadalīšanas ceļā, radiofrekvenču joslu lietošanas tiesību pārejai jānotiek saskaņā ar Elektronisko sakaru likumu.”¹² Iepriekš (skatīt viedokļa apkopojuma 1.–6.lpp.) jau norādīts, ka Regulatoram nav pamata konstatēt, ka ierobežotas joslas nodošana šajā gadījumā kropļotu konkurenci.
4.	Par ierobežotu joslu iegūšanas veidu	LMT Saskaņā ar ESL 46.pantu, ierobežotas radiofrekvenču spektra joslas lietošanas tiesības var iegūt vienīgi konkursa vai izsoles procedūrā. Šāds tiesiskais regulējums izriet no Kodeksa 48.panta 4.daļas, kas noteic, ka radiofrekvenču spektru var iegūt atlases procedūrās pēc objektīviem, pārredzamiem, proporcionāliem un nediskriminējošiem tiesīguma kritērijiem. Unistars ir vienīgais komersants 3.5GHz joslā, kurš visu sev piešķirto radiofrekvenču spektru ir ieguvis bez atlases procedūrām un bez maksas. Pārdalot radiofrekvenču spektru, tiek pārkāpts Kodeksa 48.pants, kas noteic, ka spektrs ir iegūstams vienīgi atlases procedūrās.	Jau iepriekš šajā viedokļu apkopojuma tabulā norādīts, ka vēsturiski ir pastāvējuši dažādi normatīvie regulējumi, atbilstoši kuriem komersanti ir tiesiski ieguvuši ierobežotu joslu lietošanas tiesības pēc pieprasījuma un bez maksas (skatīt viedokļa apkopojuma 5.–9.lpp.). Regulators vien atkārtoti norāda, ka visi mobilie operatori, t.sk. LMT izmanto ierobežotas joslas, kas iegūtas bez maksas atbilstoši lietošanas tiesību piešķiruma brīdī spēkā esošajam normatīvajam regulējumam. Papildus jānorāda, ka nav patiens LMT apgalvojums, ka joslas lietošanas tiesības var iegūt vienīgi konkursa vai izsoles procedūrā. No Elektronisko sakaru likuma skaidri izriet, ka ierobežotas joslas lietošanas tiesības komersants var iegūt: 1) piešķirot tās izsoles vai konkursa kārtībā (Elektronisko sakaru likuma 46.pants); 2) nodošanas un iznomāšanas rezultātā (Elektronisko sakaru likuma 48.pants); 3) kopīgas izmantošanas rezultātā (Elektronisko sakaru likuma 49.pants).

¹² Pieejama: <https://titania.saeima.lv/LIVS14/SaeimaLIVS14.nsf/0/EC94186022B26E3EC2258BE30035897A?OpenDocument>

			Attiecīgi Elektronisko sakaru likuma 48.panta trešajā daļā noteikts, ka Regulators ierobežotas joslas lietošanas tiesību nodošanas gadījumā anulē ierobežotas joslas lietošanas tiesības elektronisko sakaru komersantam, kurš tās nodod, un, nerīkojot konkursu vai izsoli, piešķir tās tam elektronisko sakaru komersantam, kuram pieprasījumā ir lūgts tās nodot. Šajā viedokļu apkopojumā vairākkārt minēts, ka arī Kodeksā (skatīt Kodeksa 119. un 132.apsvērumu) radiofrekvenču spektra lietošanas tiesību nodošana tiek atzīta par spektra efektīvas izmantošanas palielināšanas līdzekli, kas dalībvalstīm ir ne vien pieļaujama, bet pat jāveicina iespējami vienkāršā kārtībā. Visbeidzot norādāms, ka patiesībai neatbilst arī LMT norādītais, ka, pārdalot radiofrekvenču spektru, tiek pārkāpts Kodeksa 48.pants, kas noteic, ka spektrs ir iegūstams vienīgi atlases procedūrās. Pirmkārt, jāvērs uzmanība, ka Kodekss ir direktīva, kas ir tiesību akts, kurš nosaka mērķus, kas jāsasniedz Eiropas Savienības valstīm, bet šo mērķu īstenošana ir dalībvalstu ziņā – katra no tām izstrādā savus tiesību aktus.¹³ Tātad Kodekss nav tieši piemērojams. Likumdevējs, ieviešot Kodeksu Latvijā, ir izstrādājis un pieņēmis Elektronisko sakaru likumu, kas ir saistošs gan Regulatoram, gan komersantiem, tostarp LMT. Iepriekš jau norādīts, ka Elektronisko sakaru likumā ir paredzēta un ir atļauta ierobežotas joslas lietošanas tiesību nodošana citam komersantam. Otrkārt, vēršama LMT uzmanība, ka, lai gan ir piemērojams Elektronisko sakaru likumā ietvertais regulējums, arī Kodeksa 51.pants tieši noteic, ka dalībvalstis nodrošina, ka uzņēmumi var nodot vai iznomāt citiem uzņēmumiem individuālās radiofrekvenču spektra lietošanas tiesības.
--	--	--	--

¹³ https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/law/types-legislation_lv

5.	Citi komentāri	LMT Nepieciešams pārskatīt virkni citus apšaubāmus Konsultāciju dokumenta pieņēmumus. Piemēram, nav saprotama Regulatora loģika attiecināt vienas iestādes - tehniskā regulatora SIA “Elektroniskie sakari,” izdevumu bāzi par elektromagnētiskās saderības pakalpojumiem 3.5GHz joslā, uz kopējo radiofrekvenču spektra politikas realizācijas apjomu, veicot t.s. spektra apjoma “korekciju” (Konsultāciju dokumenta 4.lpp.), kas ir pilnīgi nesaistīts un nošķirams jautājums. Tāpat, atbilstoši Regulatora <i>Ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību noteikumu</i> 8.punktam, <i>Komersanti savstarpēji saistītus pieteikumus par ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesību nodošanu iesniedz vienlaicīgi</i>. Līdz ar to arī Regulatoram, veicot pārbaudi par normatīvajos aktos noteikto kritēriju izpildi (8. un 10.punkts), ir jāveic analīze par abiem komersantiem (iesniedzējiem) – gan Unistars, gan arī Bite Latvija, kas Konsultāciju dokumentā nav darīts.	Ņemot vērā, ka ierobežotu joslu lietošanas tiesības mobilajiem operatoriem ir piešķirtas visā valsts teritorijā (izņemot SIA “UNISTARS” vienīgai 50 MHz radiofrekvenču spektra (3600–3650 MHz) ierobežotā 3,6 GHz joslā lietošanas tiesības ir piešķirtas tikai Rīgā), Regulators, rēķinot kopējo ierobežoto joslu sadalījumu, nesummēja visas ierobežotas joslas kopā, bet veica aprēķinu ar korekciju. Lai gan Regulatora izmantotais aprēķins ar korekciju ir aptuvens, Regulatora ieskatā tas ir atbilstošs vispārējam ierobežotu joslu lietošanas tiesību apjoma salīdzinājumam. Attiecībā uz LMT minēto, ka Regulatoram, veicot pārbaudi par Ierobežotas joslas lietošanas tiesību noteikumu 10.punktā noteikto kritēriju izpildi, ir jāveic analīze par abiem komersantiem (iesniedzējiem). Regulators informē, ka minēto noteikumu 10.punkts noteic, ka Regulators ir tiesīgs <u>komersantam atļaut nodot ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, ja komersants ir ievērojis:</u> 10.1. normatīvos aktus vai Regulatora izdotos administratīvos aktus elektronisko sakaru nozarē; 10.2. radioiekārtu lietošanas noteikumus vai arī pārkāpums ir novērsts valsts akciju sabiedrības “Elektroniskie sakari” noteiktajā termiņā. Atbilstoši Ierobežotas joslas lietošanas tiesību noteikumu 10.2.punktā minētajam Regulators noteikto informāciju¹⁴ sabiedrībai ar ierobežotu atbildību “Elektroniskie sakari” (turpmāk – SIA “Elektroniskie sakari”) pieprasīja ar Regulators 2025.gada 26.februāra vēstuli Nr.3-2.36/590. SIA “Elektroniskie sakari” sniedza atbildi 2025.gada 18.marta atbildes vēstulē Nr.2.1-1/209, kurā tā apstiprināja, ka
----	----------------	---	---

¹⁴ Regulators ir tiesīgs komersantam atļaut nodot ierobežotas radiofrekvenču joslas lietošanas tiesības, ja komersants ir ievērojis normatīvos aktus vai Regulatora izdotos administratīvos aktus elektronisko sakaru nozarē, kā arī radioiekārtu lietošanas noteikumus vai arī pārkāpums ir novērsts SIA “Elektroniskie sakari” noteiktajā termiņā.

			SIA “UNISTARS” radioiekārtu darbībā pārkāpumi nav konstatēti.
--	--	--	---

Kariņa, 67097283
aiga.karina@sprk.gov.lv